



LA CAMPANA DE GRACIA.

ACTUALITATS.



¡¡ A transferir al infern !!

PANTEÓ DE LAS ESPERANSAS NACIONALS.

Tinch un monument en projecte que si la Federal fos ja la forma de govern dominant en Espanya, lo someteria á la aprobació corresponent per aixecarlo, com un recort de lo que fou la monarquia entre nosaltres.

No obstant si algun artista impacient vol empèndrese 'l véus' aquí 'ls apuntes.

En qualsevol lloch d' Espanya—perque tot nostre pais sembla ja un cementiri—podria aixecarse 'l panteó.

Per fer una cosa nova y ben aplicada, deixaria apart totas las formas arquitectónicas, fins are seguidas. Fora 'l gust egipci, ja massa gastat: fora 'ls gustos gótic y bizantí, massa monástichs: fora 'ls órdes grech y romá massa republicans pel cas. La forma del panteó—y n' us admirí!—deuria ser la de una bola inmensa, símbol de la mentida, imatge de las bombas, representació de las bolas que donan als gossos, y expressió fiel del ditxo—Rodí la bola—, tant en us en boca de nostres monárquichs.

Dintre de aqueixa bola hi sepultaria 'ls ossos de tanta gent inmolada á las conveniencias dels nostres reys, nadant en la sanch que derramaren y en las llágrimas que feren saltar dels ulls de las sevas pobres mares.

En la part exterior, per medi de unas enginyosas divisions en espiral hi grabaria 'ls baixos relleus corresponents. Com que no hi hauria prou puesto per ferhi cabre tots los fets d' la monarquia, comensaria los recorts que voldria commemorar, á principis del sigle XIX.

Hi posaria un ministre que 's entén ab la dona del rey, y que per postres se ven la nació y sos habitants, com qui 's ven una hisenda ab un remat d' anyells.

Hi posaria un poble generós que lutxa sis anys de carrera, alcrit d' independecia per reconquistar lo trono al fill d' aquell rey tant calsas: hi posaria ciutats arruinadas, familias perdudas, homes descalabrats: lo rey venint, aclamat pels seus súbdits, jurant la constitució que 's havian dat y prometent cumplirla. Lo pintaria després fent servir de taco 'ls rossos de aquesta constitució, y fusellant als que volian defensarla al crit de «llibertat.»

Hi pintaria un bressolet sostenint lo cos de una noya de pochos anys, bressol que com una llanxa flotaria sobre un mar de sanch, derramada en sa defensa set anys de carrera. Y al costat de aixó hi pintaria las encordilladas de liberals, anant á fer un viatge cap á Fernando Poó, cobrant aixis lo preu del seu amor á la monarquia borbónica.

Hi esculpiria bé, per exemple de tothom, lo poble trayent á cops de escombra á una mestressa del trono, y aixecant una bandera que duria 'l lema de—soberania nacional.—, rompent las coronas del escut y cremant lo retrato dels monarcas.

Y al costat procuraria posarhi certs homes embaucant al poble tirantli al principi democracia á cabassos y després tirantli ab los fusells balas cónicas de plom, com avisantlo de que vaja alerta á demanar lo compliment de certas promesas.

Hi posaria una mida de la quinta, sota de la qual hi hauria un home petit que no hi arribaria; pero á qui si 's plau per forza l' hi faria arribar alsantlo per las orelas, un sargente, graduat de alferez, per haberse pronunciat 'l imatge viva de nostre resplendent exercit.

Hi posaria 'l poble pagant los consums hasta de la miseria que devora y del greix que consumeix.

La llibertat d' imprenta la simbolisaria ab un revólver de sis tiros, únich específich eficás contra las agresions de la partida de la porra.

La llibertat de cultos, ab un capellá ab un mocadó d' herbas que l' hi sostingués la teula, y un trabuch dels mes tremendos á las mans.

La llibertat del sufragi, ab un ministre resucitant als morts.

La llibertat de reunió, ab un guindilla disolentne una á cops de culata.

La inviolabilidad del domicili, ab una presó plena de gent agafada de nits y sense l' auto del jutge.

Lo dret de manifestació, ab una cáfila de pobres demanant caritat.

Las economias, ab una cópia del presupuesto de tots los anys, sempre en augment.

La moralitat, ab un sífo da cristall que deixés veure com los quartos de l' Hisenda pública passan de la caixa á las butxacas ministerials.

La soberania nacional, ab 191 homes arrossegant una bossa que digués trenta milions, coronada ab la diadema real.

Y al cap de munt, entre altres ilusions semblants, totas ellas inspiradas ab las grans bellesas dels temps que atravessem, procuraria que hi figurés l' imatge de l' honra d' Espanya, simbolisada en una gitana, menjantse un plat de macarrons.

Qualsevol escultor, qu' anyadinthi alguna cosa mes de la seva cullita, vulga empèndres la construcció del panteó de las nostres esperansas, l' hi regalem gratuitamente l' idea que, hem tingut avuy, dia dels morts, dia en que francament, per ser lo de la commemoració dels difunts, no sabem pensar ab altre cosa que ab l' ordre de cosas actuals, simbolisat ab la monarquia democrática.

Desde que ha sortit nostre darrer número, á Madrid han passat cosas molt crespas.

La majoria que en Ruiz Zorrilla portá á las Corts, está completament desbandada y lo que es mes s' ha cruspit á son propi pare: 'l ministeri radical. ¡Oh instints monárquichs!

Los republicans cantém victoria are com are. Lo govern radical, ab una debilitat inconcebible, ó ab una por cervical de que l' hi traguessen los drapets al sol, s' empenyá en que no havia de passar endavant la acusació contra 'l ministeri Sagasta. Los nostres diputats s' empenyaren en que si. Parlá per ells en Moreno Rodriguez, y á pesar dels discursos de 'n Ruiz Zorrilla y de 'n Martos, la majoria en esta qüestió estigué ab nosaltres. Cent vintiquatre diputats digueren si: cent quatre digueren no.

Es la primera victoria material que ha alcançat lo partit republicá, coronant ab ella la série de triunfos morals que havia obtingut sempre.

Aquest fet parla molt alt porque s'acallin los apassionats atachs d' alguns republicans contra la minoria, tatzantla de tenir benevolencia als radicals. Ab uns quants actes mes de benevolencia com aquest, l' edifici aixecat pels 191, se torna polsaguera.

A l' hora en qu' escribim aquestas ratllas, no sabem quin giro pendrà la cosa: sabem si, que D. Amadeo si no 's gira cap á Italia no té ja per ahont girarse. Disóldre las Corts no pot,

fins d' aqui dos mesos. Cridar á n' en Sagasta seria cridar al acusat pels representants del poble. Donar lo poder á n' en Rivero y als seus es fer á tots, que 'ls cimbríos, aixis com inutilisaren la República, han mort la monarquia.

Veurem que succehirá.

Nostres correligionaris están obligats á tenir calma y prudencia. O 'l cor nos en ganya, ó anem á rompre 'ls fochs en la gran batalla. Dividir en aquestos moments al partit, per qüestions que no valen la saliva que s' hi gasta, es esposarnos á una segura derrota: es vendre 'ns á otros enemichs: es una traició imperdonable.

¡Alerta, republicans, alerta, qu' está próxima l' hora de guanyarho tot, ó de pérdreu tot per moltíssim temps!

¡Alerta, republicans, alerta y preparemnos!

BATALLADAS.

Hem rebut lo primer número del «Cohete,» periódich que ha vingut á reamplassar lo popular «Gil Blas,» dirigit com aquest per nostre amic y paisá en Robert Robert.

Veus' aquí uns quants de sos preciosos retalls:

«A Inglaterra han posat presa á una dona que ja dú envenenats á quatre marits, y als fills que d' ells tingué.

«La gent l' anomena «La Reina dels animals» Reina ¿ho senten?

«Are qu' es viuda, vejin si l' hi troban algun trono vacant.»

* * *

«Los conservadors diuhen que son del partit del general O'Donnell.

«Velshi aquí una afirmació que fá olor de mort.

* * *

«Cartas de París del 20 diuhen que 'l príncep Alfonso ha sigut revacunat.

«Ahir sobressalient en grech; revacunat are... Lo porvenir es séu.»

* * *

«Lluís Bonaparte triunfant llansá de França á mes de 20 mil republicans.

«Are la República triunfant espulsa al príncep Napoleon.

«A un no mes!

«Tot son nimietats en la República. ¡Per cosas grans los prínceps!»

◆◆◆

En Ruiz Zorrilla defensá la pena de mort dihent:

—«Jo no se perque: l' única pena terrible es la de la mort, y sens' ella no fém res.»

Se compren que hi haja homes defensors de la pena de mort.

Aixó si 'u estranya algú prompte no 'u estranyará, si l' hi dich que 's pot matá també lo sentit comú.

◆◆◆

En Martos, tenint en Córdoba al costat, digué que la expedició á Italia en 1849, no fou mes que una aventura.

Aquella expedició la manava 'l general Córdoba, actual ministre de la guerra.

Al sentir á n' en Martos ni menos girá la cara per esclamar:

—Afartam y dígam moso!

◆◆◆

Per haverse mort lo príncep Albert de Prussia, lo govern de Berlin ha ordenat portar dol quatre setmanas, manant que en vuit dias no podian obrirse 'ls teatros del reyne.

Com que 'l dol la meytat del temps será negre y l' altra meytat morat, y com que aixó farà plorar als mes empedernits, lo govern alemany déu haver dit:—Are que nosaltres fem la comedia, quina necessitat tenim de la competència dels demes teatros? ..

Al cap de vall la monarquia resulta ser sempre una comedia, una tragedia ó un sainete.

En Savalls posa pena de la vida á tota autoritat ó particular que dongui noticia al govern de la entrada, sortida ó estancia dels carlins en sos pobles respectius.

Lo govern té donada ordre terminant de que 'ls arcaldes, quan los carlins s' hi presentin, l' hi dongan noticia del fet, instantáneament.

Lo govern donchs, que deixa á las forsas facciosas fer lo que 'ls dona la gana, condemna als arcaldes dels pobles á la pena de mort.

EPITAFIS.

Darrera d' esta creu, dos anys fá á penas portada desde Italia á nostre Espanya, ab la vergonya y l' honra, hi está estesa l' independència patria.

Aquet si, no se hi amohina:
Válgam Deu qu' está estirat.
Aquest es un empleat
que 's creu ser á la oficina!

No falta qui assegura que péls vols de Nada hi ha qui té l' intent de disordre las Corts, deixant als pares de la patria sense l' esperança de menjar turró.

Si aixó succeleix, tal com se suposa, no temém dir que l' any que vé, la festa dels reys será molt difícil que 's celebri.

Lo govern vol prohibir la pesca del bou.
Que ho féssen aixó ministres calamarsos, ho compendria; are no.

Segons la *Gaceta*, las promocions que hi ha hagut desde 'l dia de la pujada dels radicals han sigut: cinch tinentes generals, déu mariscals de camp y vintitres brigadiers.

Aquestas 38 satisfaccions individuals costarán al país la friolera de 965.000 rals cada any,
¡Oh y que per torna pot ser l' hi posin encare algun moviment alfonsí!

Un periódich de aquesta localitat «La Imprenta» va dir que durant la nit del 29 de Setembre se féu en Vilanova un desembarch de contrabando á la vista de tothom, y que alguns homes armats lo custodiaren fins posarlo á segur.

¡Un desembarch de contrabando en la monarquizada Vilanova, verificat en la nit del 29 de Setembre!... Bah, bah... Aixó no pot ser més que l' envió de un nou rey, pél cas que arribés á faltar D. Amadeo. A mi, ningú m' ho treurá del cap.

En lo més que vé, si encare la cosa dura, comensarán las recepcions á Palacio.

Los mestres d' estudi, las classes pasivas y mes de la meytat dels espanyols seguirán morintse de gana.

¡Viva la monarquia! ¡Viva 'l luxó!

EPITAFIS.

Darrera de la creu d' eix militar hi jau de nostra patria 'l benestar.

De Zorrilla dins del cor hi jau la pena de mort.

Aqui jau un progressista.
Fou diputat y fondista.

La *Gaceta* diu que las tropas segueixen momentse perseguint als carlins.

Y tant com se mouhen, que 'ls sabis han acabat per trobar en ellas lo moviment continu.

EPITAFIS.

Deteniu vos ¡oh cristians!
contemplant las penas grans,
de un pobre á qui no veyeu
ni toqueu ab vostras mans;
mes del qual sentiú la veu.

Tant es el aire que hi menjat
que al últim m' hi evaporat
mentres feya un badallás.
Ahi era un mestre passat;
avuy no soch mes que gas.

Aquest que jau entre 'l fanch
en la meytat de un camí
es un pobre que 's morí
de fumá un puro d' estanch.

La circumstancia d' haverse abandonat lo Penyó de la Gomera, ha despertat en varios periódichs lo recort de que Gibraltar es dels inglesos.

Gibraltar se perdé quan una dinastia estrangera se imposá á Espanya.

¿Com hem de esperar que 's recobri dominant los estrangers encare?

Los inglesos deuen pensar: allá ahont hi ha un estranger bé n' hi poden haber dos.

Y es lo cert que sent Gibraltar de un altre país, Espanya sembla que tinga un grillet als péus.

¡Quina vergonya!

En Rivero fou un dels que al presentarse la proposició incidental abolint la pena de mort per delictes polítichs, votá en contra.

Jo crech que si ell hagués pogut explicar son vot, ho hauría fet dihent:

—Jo no puch consentir que 's deixi de matar á un home; pero demano que avans de darlo al suplici l' emborratxin. D' aquest modo evitém al menos que pateixi.

Un home casat arribá á casa seva. Observá que 'l rellotje —era d' aquells de caixa— es-

tava parat. Obra la porteta: va per fer moure 'l péndul y 's troba ab un nas. Era 'l de un amich de la seva dona, que s' hi havia ficat, al notar qu' ell arribava.

—¿Que fa vosté aqui dintre miserable?... l' hi preguntá donant dos passos enderrera....

—Jo?... respon tot perturbat. No res.... m' estava passejant.

EPITAFIS.

—«A dintre d' aquesta caixa hi jau l' hisenda espanyola.»—

—Obra la tapa: vull véurela...
Es tot vuit—¿Ahont es la morta?

—Lo cadáver no existeix

l' esperit encare vola:

es lo paper de la deuda

l' únich qu' ella nos recorda.

—¿Qui es aquest cadáver?...

—Lo carlisme.

Morí ja fa trenta anys.

—Ben bé 's belluga..!

—No 'u cregas: es ben mort. Los cuchs se 'l menjan y 'ls cuchs son los que sols mouhen la qua.

La minoria republicana presentá tretze esmenas á la lley cridant á las armas 40 mil homes.

Y á pesar de las bonas rahons que alegá y apesar de que per boca seva parlaba 'l país, los monárquichs feren com las donas—Tretze sons tretze!—

¡Ay del dia en que 'l país los responga á la vegada ab la mateixa cansó. Ja veurán com los peras també 's mesuran á quarto.

Los republicans de Fransa segueixen guanyant totas las eleccions.

Los monárquich ja pasarán are per una republica conservadora, com la de 'n Thiers

Pero al últim se tragarán la de 'n Gambetta fins als arrels.

EPITAFIS.

Dintre de un pou immoral que 'n Sagasta va obrí un dia ha caigut, ves qui 'u diría, lo gabinet radical.

Y aquest pou es tan profon que ningú ha pogut medirlo: no bastaría á omplir-lo tots los monárquichs del mon.

Lo general Serrano es á cassar.

En Topete á Cartagena.

Y en Lersundi y el Conde de Chestre son á Madrit.

Lo primer té la franquesa de dir que cassa. ¿No miran de cassar també 'ls altres tres?

Ojo alerta, federales!

Un diputat se queixá en plenas corts de que un subjecte que havia estat á presiri per lladre, siga avuy jefe de la secció de Propietats de Cáceres.

Los radicals tot ho entenen al revés. ¡Quemolt

que hajan interpretat d' aquest modo, la célebre máxima de Pundhon: «la propietat de un robo?»

Un jove s' estava parat á las escalas de la Exposició de Bellas Arts, del Carrer de Corts.

Unas senyoras bastant passadas de moda, per lo vellas, l' ni preguntaren

—¿Que fá vosté aquí?

—Estich mirant antigüetats, digué clavant-lashi 'ls ulls de fit á fit.

EPITAFI.

A dintre del ventrell de un progressista
que dirían, senyors, que hi ha enterrat?...
Un dinar de ca 'n Fornos.... ¡cosa trista
Després de ser menjat!

Las Corts volen ocuparse próximament de la secularisació dels cementiris.

Ab aixó demostran ser molt previsoras. Coneixen que la mort s' acosta, y s' arreglan la sepultura.

Modo de conseguir que las donas hermosas nos vingan al darrera.

Es molt senzill; si anant á passeig ne troban alguna, hi passen al davant.

Lo *Diari espanyol* fa notar que actualment hi ha dos numerosas esquadras inglesas passejantse per nostres costas: l' una á Vigo, y l' altre aquí á Barcelona.

Nosaltres creyém que si á Espanya no hagués de teme altres *inglesos* que 'ls de la Esquadra, podria riurese 'n ben bé.

EPITAFI.

¿Que es aquell cap que surt ab la corona?....

—Lo sepulcre de un rey:

son gelat pensament, fredor nos dona....

Es mort: no hi ha remey.

Deya un republicá:

—Si la miseria 'm portava algun dia á tenir de demanar als monárquichs d' are un bossí de pá per no morir de fam, l' únich empleo que voldria, fora 'l de empleat de correus, y entre 'ls empleats d' aquest ram, la missió d' embrutar los sellos de las cartas. Jo soch artista, y comprench que pocas cosas pot haver-hi al mon tan agradables com esborrar aquella cara tant mal feta que hi ha en ells.

Denuncia un periódich que en lo Senat hi ha individuos que deuen plases á l' Hisenda, altres ab expedients ben poch edificants y fins altres ab causas criminals.

Precisament perque median aquestas circunstancias devian tenir un empenyo especial en ser senadors, y l' governa un empenyo especialíssim en férlosne.

D' aquesta manera l' un fa 'ls ulls grossos y l' altre fa 'l cor gros, y Espanya queda convertida en lo pais de las cosas *grossas*.

—¿En que se sembla lo partit radical ab l' aigua?

—En que s' evapora.

COSAS IMPOSSIBLES.

Que 'ls progressistas tingan enteniment.
Que 'ls reys renunciin lo sou.

Que en Ruiz Zorrilla se sostinga mes enllá de Nadal.

Que s' aboleixin las quintas.

Que 'ls mestres d' estudi comprin un *Arte de cocina*.

Y altres que s' aniran veyent.

Un senyor molt ricatxo casava á la seva filla ab un pelon. Lo nuvi casi penedit del matrimoni demaná diners á son futur sogre, creyent que 'ls hi negaria, y que negántlos 'hi podria evadir lo compromís.

Lo sogre no obstant los hi doná.

L' hi doná després lo dot de la seva filla.

L' hi doná també la má de la mateixa.

Y ultimament l' hi doná encare las gracias.

Atesas totas aquestas donacions ¿qui sortia guanyanthi, lo sogre ó 'l gendre?...

Veus' aqui alguns datos interessants:

Un quadro histórich que comprén 64 nacions, de 2542 reys que han tingut, 299 han sigut destronats, 65 han abdicat, 20 s' han suicidat, 11 s' han tornat boigs, 105 han mort en un camp de batalla, 123 han caigut presoners, 25 han sigut martiritzats, 151 assassinats, 62 envenenats, y 108 condemnats á la pena de mort.

En las mateixas 64 nacions hi ha hagut 8.531 guerras y 275 revolucions, que han destruit la vida de 68.855.700 homes.

¿No veuen com la monarquía es l' ordre, la tranquilitat y 'l benestar?

Figúrinse ahont cabriam are si aquests 68 milions d' homes y pico haguésen viscut y constituhit cada qual la seva familia corresponent!

Lo diumenge passat, al acte d' anarse á celebrar la missa de nou, en l' iglesia de la Ciutadela, desaparegué 'l cálser corresponent.

Algun miracle, sino ¿qui l' hauria tocat?

DE MAL EN PITJOR.

Era l' octava de Corpus. En una vila de fora feyan cada dia una professó, corresponent á un barri distint.

Un mestre molt aficionat á anarhi, veje á un company séu á la porta de sa casa.

—Tu Anton ¿vols veni á la professó?

—Ab molt gust vindria, pero, la veritat: tinch las sabatas molt dolentas, y no goso á móurem.

—Home, no estigas per xó. Jo 'n tinch dos parells. Vina y te 'n deixaré unas.

L' Anton hi aná. Com que havia plogut, los carrers estavan plens de fanch. Durant tot lo curs no feu mes que trapijar pastetas, y 'l que l' hi havia deixat las sabatas que anava de parella ab éll, no feya mes que mirarse 'l, anantse n' hi la ánima, al veure que l' hi espallava d' aquell modo lo calsat.

—Home Anton: vé alerta, l' hi deya. Quan me tornarás las sabatas ja las hauré de dur á al ataconador, ca y aixó que te las hi deixadas totas novas!—

La gent ho sentia y reya: l' Anton estava cremat fins al últim grau: tot lo poble s' enterá de que las sabatas que duya eran enmatlevadas.

Al acabar la professó las hi torná, tingneren una pelotera y renyiren.

L' endema poch antes també de la professó s' estava á la porta de casa séva com lo dia anterior, quan passá un altre conegut séu.

—Tu Anton ¿vols venir á la professó?

—No estich per professons. Mira l' que 'm va passar ahir. Y l' hi contá lo fet de las sabatas.

—Home, no sigas aixís. ¿Que no 'u sabias que 'l tal fulano era un avaro? Si es un micas, un escanyat! Vina, vina que ab mi no 't succehirá. Si no vens m' ofens. Hasta 'm creuré que 'm tens per tant miserable com éll. Au. Vull que 't posis unas sabatas meas y que vingas á la professó.

L' Anton no pogué escusarse 'n. Los carrers estavan lo mateix que 'l dia avans, tots plens de llot. L' Anton, durant lo curs, anava tant alerta com podia; pero 'l séu company, que també feya parella ab éll, no deixava de dirli un sol instant:

—Home Anton: no miris prim: ja son pagadas; apreta, apreta. Ja saps que jo no soch avaro. Féslas malbé lo mateix que si fossen tévas,

La gent reya encare més que 'l dia avans, y l' Anton, com es natural estava molt més cremat, perque la veritat es que estava mes en ridícul.

De tot aixó se 'n despren una lliadó moral y política.

No es tan trist trobar un amich mesquí, ni tant bó trobarlo generós, com no tenir ó tenir sabatas propias.

No son tant sensibles los estrems de tenir un rey dolent ó bó, com los de tenir un rey sia 'l que 's vulga, ó ser cadescú rey de sí mateix.

Várem assistir á l' estreno de drama de D. Serafi Pitarra titulat «La Dida.» L' éxit fou verdaderament extraordinari ja que l' autor fou cridat sis vegadas á rébrer los aplausos del públich entusiasmat.

La decoració y trajés de molt bon gust, y propietat.

La direcció, á cárrech del Sr. Parreño, acertadíssima.

La Senyora Soler en lo paper de protagonista vá obtenir grans aplausos y fou cridada á la escena, ab tot y haverse sentit atacada d' orgasme al comensar lo drama, de manera que quant estiga en lo plé de sas facultats será per ella un verdader triunfo.

La senyora Mirambell y la senyoreta Cazurro molt bé en sos tipos.

Lo Sr. Fontova, bé com sempre; lo Sr. Soler també molt bé, si pensa en alleujerir lo tipo y lo Sr. Llmona nos vá complaure com lo Sr. Fuentes mólt en lo séu.

Com l' autor fóren cridats á la escena y no duptém, atenen á tan extraordinari éxit, qu' aquesta será una de las obras que mes diners donarán á la empresa del Teatro Catalá.

Solució á la xarada del número anterior.

A tiros no pas ab tinta
podrá un dia esborrá 'l poble
lo tribut iniquo é ignoble
que 's coneix ab nom de QUIN-TA.

XARADA.

Ma primera y ma segona
fa molt efecte cantat
sobre tot si es un d' aquells
que ha fet cert republicá

Ma segona y ma primera
es apellido usual,
a' están plenas las montanyas
y las vilas y ciutats.

Ab ma tercera designan
las damas los jochs florals
Y del tot en aquest dia
se 'n solan moltas usar
unas valen tres pessetas
y altres vuitanta mil rals.

(La solució en lo próxim número.)

Imp. de la V. ó H. de Gaspar, Ataulfo, 14.

I. Lopez, editor.